

GRONINGEN
AIRPORT EELDE

Jaarverslag

2015

Inhoudsopgave

Raad van Commissarissen	3
Directie en Aandeelhouders	5
Bericht van de Raad van Commissarissen	6
Van de directie	8
Jaarrekening 2015	20

Raad van Commissarissen

Prof. dr. H.G. Sol, voorzitter

Geboren: 11 augustus 1951

Functie: Hoogleraar Business and ICT en Founding dean

Faculteit Economie en Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen

Nevenfuncties: voorzitter Stichting PAO Informatica, voorzitter Stichting Informatica Congressen, PBLQ hoogleraar, directeur Sol Information Management B.V.

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemd per 26-06-2007 en herbenoemd tot 26-06-2017

Mr. O.P.M. van den Brink

Geboren: 13 mei 1954

Functie: Vennoot Custommanagement Interim Directeuren

Nevenfuncties: Lid Raad van Advies Hogeschool TIO, Voorzitter Raad van Advies Transparant Sound Technology, bestuurslid Stichting Kostverloren

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemd per 20-09-2010 en herbenoemd tot 20-09-2018

J.H. Mosselman

Geboren: 30 november 1950

Functie: managing director SolFly BV, Baselex BV, partner NEX Studio BV

Nevenfuncties: lid Geschillencommissie Reizen, rijksgecommitteerde Nationale Hogeschool voor Toerisme en Verkeer, lid sectorraad Hogeschool InHolland, diverse adviseurschappen

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemd per 18-09-2003 en afgetreden op 18-09-2015

Drs. F.C.A. Jaspers

Geboren: 21 april 1950

Functie: Adviseur en Toezichthouder (zelfstandig gevestigd)

Nevenfuncties: Voorzitter Sociaal Economische Raad Noord-Nederland (SER-NN), Lid Aufsichtsrat Universitätsklinikum Carl Gustav Carus Dresden/ Technischen Universität Dresden, Voorzitter bestuur Stichting Platform Groningen Architectuur en Stedenbouw (GRAS) te Groningen, Voorzitter Raad van Toezicht Slingeland Ziekenhuis Doetinchem, Adviserend lid bestuur Stichting Maggie Centers Nederland te Groningen

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemd per 15-10-2012 tot 15-10-2016

Mw. E. Lindeman QC

Geboren: 8 februari 1960

Functie: : Raad van Bestuur Medisch Spectrum Twente

Nevenfuncties: Voorzitter Raad van Commissarissen Accolade, Lid Raad van Commissarissen PC Hoofd Groep

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemd per 25-11-2013 tot 25-11-2017

Directie en Aandeelhouders

Directie

Ir. J.M. van de Kreeke

Aandeelhouders

Provincie Groningen

Provincie Drenthe

Gemeente Groningen

Gemeente Assen

Gemeente Tynaarlo

Bericht van de Raad van Commissarissen

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Na een zittingsperiode van 12 jaar is per 18 september 2015 de heer J.H. Mosselman teruggetreden als lid van de Raad van Commissarissen van Groningen Airport Eelde. De heer Mosselman heeft zijn gehele zittingstermijn vooral veel oog gehad voor de commerciële kanten van de luchthaven. Wij zijn de heer Mosselman veel dank verschuldigd voor zijn inzet en constructieve bijdrage in het belang van de vennootschap. Op 26 juni 2015 verliep de tweede zittingstermijn van prof. dr .H.G. Sol, voorzitter van de Raad van Commissarissen. De aandeelhouders hebben besloten de benoeming van de heer Sol te continueren tot er een nieuwe voorzitter is benoemd, maar uiterlijk tot 26 juni 2017.

Werkzaamheden van de Raad in 2015

De Raad van Commissarissen van Groningen Airport Eelde heeft in het verslagjaar vijf keer vergaderd in het bijzijn van de directie. Daarin zijn de lopende operationele en financiële ontwikkelingen een steeds terugkerend agenda punt. Eenmaal heeft de Raad het functioneren van de Raad en dat van de individuele leden besproken. De Raad heeft uitgesproken dat, met het oog op zich aandienende vacatures binnen de Raad, met de aandeelhouders in goed overleg getracht zal worden spoedig in de vacatures te voorzien. Naast de reguliere vergaderingen hadden de commissarissen frequent formeel en informeel contact met de directie om zaken te bespreken of om de directie te adviseren over diverse onderwerpen. Ook met de aandeelhouders is in het verslagjaar een aantal keren informeel over actuele zaken van gedachten gewisseld.

Belangrijk onderwerp in de vergaderingen van de Raad met de directie vormt de actuele ontwikkeling van het luchtverkeer en in het bijzonder de ontwikkeling van nieuwe diensten op Groningen Airport Eelde. De Raad steunt de inspanningen van de directie om een verbinding met een hub-luchthaven te realiseren, waarbij financiële garantstellingen noodzakelijk zijn. De Raad heeft ook de voortgang besproken van de plannen voor de ontwikkeling van Lelystad Airport tot low-cost luchthaven. Dit beleid, gesteund door de Nederlandse overheid, legt een grote druk op de tarieven van andere (regionale) luchthavens en kan de ontwikkeling bemoeilijken van nieuwe bestemmingen in het low-cost segment en het vakantiechartersegment op Groningen Airport Eelde. In het proces om tot besluitvorming te komen over het in 2014 uitgesproken voornemen van de Staatssecretaris de kosten van de plaatselijke luchtverkeersleiding af te wentelen op de regionale luchthavens of de regionale overheid, is besloten een marktverkenning uit te voeren met het doel vast te kunnen stellen of het op een andere wijze organiseren van de plaatselijke luchtverkeersleiding tot lagere kosten kan leiden. De uitkomst van deze verkenning wordt met belangstelling afgewacht.

Al voor de zomer hebben de aandeelhouders besloten om een strategische verkenning uit te voeren naar het ontwikkelingsperspectief van de luchthaven op middellange termijn. De Raad van Commissarissen is verheugd dat de aandeelhouders zich nu op korte termijn zullen uitspreken over het eerder al door de Raad ingenomen en met de aandeelhouders gedeelde standpunt dat zij zorg dienen te blijven dragen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit van de vennootschap in de toekomst.

Het exploitatietekort over 2016 zal naar verwachting ruim € 1,2 miljoen bedragen. De Raad heeft zich bij de bespreking over de begroting 2016 gebogen over de ontwikkeling van de liquiditeit van de vennootschap en daarbij een ondergrens voor de liquiditeit van de vennootschap vastgesteld ter grootte van € 2,4 miljoen. Hoewel zich de eerste paar jaar geen liquiditeitstekorten zullen voordoen heeft de Raad de risico's voor deze situatie op langere termijn nadrukkelijk onder de aandacht van de aandeelhouders gebracht en hen gewezen op de noodzaak tijdig de nodige maatregelen te treffen om liquiditeitsproblemen te voorkomen.

Corporate Governance

De Raad van Commissarissen en directie hebben uitgesproken de beginselen van de Nederlandse Corporate Governance Code te onderschrijven, aangepast aan de structuur en aard van de vennootschap. In afwijking van de Code vormt de Raad de auditcommissie. De Raad van Commissarissen kent een remuneratiecommissie, welke de werkgeversrol vervult ten opzichte van de directeur. De vennootschap kent geen klokkenluidersregeling, maar wel een regeling vertrouwenspersoon. De Raad van Commissarissen heeft in 2014 een Reglement Raad van Commissarissen Groningen Airport Eelde N.V. vastgesteld.

Pré-advies bij de jaarrekening

Het door de directie opgestelde jaarverslag met de jaarrekening, voorzien van een accountantsverslag en controleverklaring, is op 31 maart 2016 uitvoerig door de Raad van Commissarissen met de directie en de externe accountant besproken. De jaarrekening is gecontroleerd en goedgekeurd door De Jong en Laan accountants.

De Raad van Commissarissen heeft met genoegen vastgesteld dat het aantal passagiers dat van de luchthaven gebruik heeft gemaakt met ruim 10% is toegenomen tot ruim 220.000. Nog niet eerder is dit aantal gehaald. Tegenvallend was de verdere daling van het lesverkeer. Het bedrijfsresultaat van de vennootschap is over 2015 uitgekomen op een tekort van € 975.560. Het tekort komt ten laste van de algemene reserve. De Raad legt de jaarrekening ter goedkeuring voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 31 mei 2016. Tevens stelt de Raad voor om decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Tenslotte spreekt de Raad van Commissarissen aan de directeur en medewerkers haar dank uit voor hun inzet en betrokkenheid en de vele werkzaamheden die in het verslagjaar zijn verricht.

Namens de Raad van Commissarissen,

Prof. dr. Henk. G. Sol

Voorzitter

28 april 2016

Van de Directie

Groningen Airport Eelde NV heeft als kernactiviteit de uitoefening van het luchtvaartbedrijf, meer in het bijzonder de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het aangewezen luchtvaartterrein. De luchthaven is onderdeel van de Noordelijke infrastructuur en van belang voor de internationale bereikbaarheid van dit landsdeel. De luchthaven heeft als doelstelling de regio luchtverbindingen te bieden met andere regio's zowel in Europa als intercontinentaal. Om dit doel te verwezenlijken, wordt hard gewerkt aan het tot stand brengen van lijndiensten met Europese luchthavens waarvan er tenminste een als hub-luchthaven fungeert. Door een frequente verbinding met een hub worden doorverbindingen met een groot aantal Europese en intercontinentale luchthavens mogelijk. Dit is niet alleen van betekenis voor de Noordelijke zakelijke of leisure reiziger, maar minstens zo belangrijk is dat buitenlandse relaties of vakantiegangers dit landsdeel door de lucht kunnen bereiken.

De verbinding met Londen Southend Airport welke in juni 2014 is gestart heeft inmiddels een aandeel buitenlandse passagiers van bijna 40%. Deze lijndienstverbinding maakte het mogelijk dat Noordelijk partners uit de toeristenbranche en de luchtvaartmaatschappij Flybe rond de Bowie-tentoonstelling in het Groninger Museum arrangementen hebben ontwikkeld voor bezoekers uit Engeland.

Naast de geregelde passagiersvluchten zijn er diverse andere gebruikers van de luchthaveninfrastructuur. Van betekenis is ook de General Aviation, dat onder meer het lesverkeer, zakelijke (taxi)vluchten en incidentele charters omvat. Niet in de laatste plaats faciliteert Groningen Airport Eelde ook zogenaamde vluchten van maatschappelijk belang. Belangrijk daarbinnen zijn de transplantatievluchten en de vluchten van de traumahelikopter van het UMCG.

Het beheer en de exploitatie van de luchthaven brengen uiteenlopende investeringen met zich mee. Het realiseren van nieuwe verbindingen vraagt om risicokapitaal. Het borgen van de veilige vluchtafhandeling noopt tot investeringen in securityapparatuur en safety-equipment. Een groeiend aantal passagiers vraagt om verbeteringen in de terminal. En last but not least heeft de brandweerorganisatie dringend een nieuw onderkomen nodig.

Voorstellen van de directie om te kunnen overgaan tot de investering in een nieuw brandweergebouw waren aanleiding voor de aandeelhouders van de vennootschap om - voordat ingestemd wordt met deze investering - zich nader te beraden over de financiering van de toekomstige activiteiten van de luchthaven. Daarvoor hebben aandeelhouders besloten eerst een strategische verkenning naar het toekomstperspectief van de luchthaven te laten uitvoeren, die 'heldere en objectieve beslisinformatie' moet opleveren. Het betreft een integrale verkenning van kansen en bedreigingen voor de ontwikkeling van de luchthaven en mogelijkheden voor optimalisatie van het bedrijfsmodel. Daarbij worden ook betrokken de ontwikkeling van Lelystad Airport en de ontwikkelingen op het gebied van het rijksbeleid ten aanzien van de bekostiging van de luchtverkeersleiding. Aandeelhouders verwachten medio 2016 besluiten te nemen over de toekomst en de toekomstige financiering van de luchthaven.

Business development

Het tot stand brengen van nieuwe verbindingen met andere luchthavens vormt de kern van de strategie van Groningen Airport Eelde. Voorwaarde voor de start van een nieuwe verbinding is in de eerste plaats dat de uitvoerende luchtvaartmaatschappij overtuigd kan worden van de kansen in de markt. Maar ook het kunnen bieden van financiële ondersteuning is een noodzakelijke voorwaarde om met succes partijen voor nieuwe verbindingen aan de luchthaven te kunnen binden. Een ontwikkeling die voor vrijwel alle regionale luchthavens geldt. Het verlenen van aanloop kortingen op de havengelden en risicoparticipatie, dikwijls via een route ontwikkelingsfonds, zijn daarvoor in heel Europa gebruikelijke instrumenten. Een andere tendens is dat de luchthavens steeds meer een belangrijke rol krijgen in de marketing van nieuwe verbindingen. Groningen Airport Eelde was in 2015 met meerdere luchtvaartmaatschappijen in gesprek over een hub-verbinding. Het heeft nog geen concreet resultaat opgeleverd, maar deze gesprekken zijn begin 2016 geïntensiveerd.

Het aantal passagiers (inclusief transit-passagiers) nam ten opzichte van 2014 toe met ruim 16%. Dit is voor een deel gerealiseerd door de start eind 2014 van de vluchten op Lanzarote en de in 2015 gestarte nieuwe bestemming Bodrum van Corendon. De aangekondigde nieuwe bestemming Egypte is echter niet van start gegaan als gevolg van de grote politieke onrust in die regio.

In 2014 zijn de verbindingen met Gdansk en Londen gestart. Deze hebben in 2015 een stabiel beeld laten zien. De dienst op Londen is uitgebreid van 6 naar 8 keer per week om beter te kunnen inspelen op vragen uit de markt.

Opvallende vluchten in het segment incidentele charters vormde het vervoer van Noorse gedetineerden die in Veenhuizen hun straf gaan uitzitten. Ook in 2016 zullen dergelijke vluchten met enige regelmaat gebruik maken van Groningen Airport Eelde.

Ir. J.M. van de Kreeke
Directeur
28 april 2016

Een nieuw passagiersrecord.

Door deze ontwikkelingen nam het totaal aantal passagiers in 2015 toe met ruim 10% ten opzichte van 2014 en bereikte een record in de geschiedenis van de luchthaven: ruim 220.000 passagiersbewegingen konden worden genoteerd.

Een verdere afname van het aantal vliegbewegingen.

Het aantal vliegbewegingen nam opnieuw af, in 2015 met bijna 40% ten opzichte van 2014, voornamelijk als gevolg van het feit dat het aantal lesvluchten meer dan gehalveerd is.

De ontwikkeling van de passagiersaantallen en vliegbewegingen worden hieronder voor de jaren 2012 tot en met 2015 voor de belangrijkste segmenten weergegeven.

Ontwikkeling in vliegverkeer

	2012	2013	2014	2015
Passagiersbewegingen				
Totaal	208.669	201.721	199.646	220.652
Charter	144.082	138.598	134.724	157.065
Lijn	60.812	59.918	60.760	55.904
Overig	3.775	3.205	4.162	7.683
Vliegbewegingen				
Totaal	46.418	43.836	38.951	23.466
Charter	1.089	1.021	1.025	1.232
Lijn	798	478	704	860
Les	32.557	31.808	26.922	11.669
Overig	11.974	10.529	10.300	9.705

Milieuaspecten

De communicatie over de milieuaspecten die samenhangen met het uitoefenen van de luchthavenactiviteiten en de maatregelen naar aanleiding van de baanverlenging vindt onder andere plaats met vertegenwoordigers van milieuorganisaties en de gemeente Tynaarlo.

De luchthaven bereept met IVN Eelde-Paterswolde en de gemeente Tynaarlo een rapportage op basis van het met de gemeente Tynaarlo afgesproken monitoringsplan voor het beheer van de flora- en fauna maatregelen in het kader van de baanverlenging.

In de monitoring over 2015 is vastgesteld dat in alle aangelegde poelen (stepstones) amfibieën en waterinsecten voorkomen. Enkele verbeteringen zijn aangebracht in de doorgangen onder de Burgemeester Legroweg en in de vleermuiskelder. Op meerdere percelen is bloemrijke mengselingezaaid.

De luchthaven neemt deel aan het structurele overleg van het Meldingenloket vliegverkeer GAE van de Stichting Ondersteuning Regionaal Overleg Luchthaven Eelde (SOCROLE). Omwonenden die hinder ondervinden van vliegverkeer kunnen daar hun melding doorgeven. Ook de provincies Groningen en Drenthe participeren in dit overleg. De meldingen worden conform het daarvoor vastgestelde reglement afgehandeld.

Bij de aanleg van de baanverlenging zijn een aantal innovatieve duurzamere ontwerpen voor de verharding en verlichting toegepast. Na intensieve monitoring kan worden vastgesteld dat de effecten positief zijn en dat zeker wat betreft de verlichting Groningen Airport Eelde een voorbeeldproject is voor andere luchthavens.

Operationele bedrijfsvoering

De operationele afdelingen van de luchthaven, de havendienst, brandweer, afhandeling en facilities staan garant voor een veilige en efficiënte vluchtafhandeling. De medewerkers zijn daarvoor goed opgeleid en oefenen geregeld. De diverse audits op het veiligheidsmanagementsysteem en het securityproces van de luchthaven zijn goed doorlopen. De brandweer wordt geregeld onderworpen aan een opkomsttest, waarbij de uitruktijd gemeten tussen een alarmering en de plaats van een (gefingeerd) incident niet meer dan 3 minuten mag zijn. Een waarde die de luchthavenbrandweer steeds weet te halen.

Ook in 2015 is de luchthaven weer uitgerukt bij alarmeringen, zij het dat het voorzorgsalarmeringen betrof en het dus niet ging om werkelijke incidenten. In 2015 is om die reden de brandweer 3 keer uitgerukt. Aanzienlijk minder vaak dan in vorige jaren. In 2014 is 12 keer een inzet gedaan. Het sterk afgenomen aantal lesbewegingen is een belangrijke verklaring voor deze afname van het aantal inzetten.

Een bijzondere inzet voor de luchthavenbrandweer was het blussen van een brand in de serverruimte van het havendienstgebouw op 19 mei 2015. Een brand in een airco heeft vrijwel alle systemen die in de ruimte aanwezig waren vernield, waardoor de meeste operationele besturingssystemen zoals voor de baanverlichting, de toegangscontrole, het parkeren en de alarmering niet meer werkten. Ook de ICT middelen, de telefooncentrale en bekabeling bleek onherstelbaar beschadigd. De snelle inzet van de luchthavenbrandweer heeft grotere schade kunnen voorkomen. De waarde van back-up systemen en noodprocedures zijn weer aangetoond, want het operationele proces heeft vrijwel geen beperkingen ondervonden.

Nadat Groningen Airport Eelde in 2014 en 2015 al voorloper was in goede samenwerking met de Luchtverkeersleiding Nederland LVNL bij de introductie van naderingen via zogenaamde glijvluchten en een Europees proefproject op het gebied van GPS-navigatie, is eind 2015 begonnen met een proefproject voor toren verkeersleidingdiensten op afstand (Remote Tower Control).

De Luchtverkeersleiding Nederland en Groningen Airport Eelde gaan samen met nog enkele partners een proef doen met toren verkeersleiding op afstand (remote tower control). Op de toren in Eelde worden camera's geplaatst waarmee het hele vliegveld kan worden overzien. Op Schiphol zal getest worden of daar de verkeersleidingstaken kunnen worden uitgevoerd op basis van deze beelden.

De afhandeling werd in de zomer geconfronteerd met grote piekbelasting doordat meerdere vluchten vrijwel gelijktijdig moesten worden afgehandeld. Dit kwam vooral tot uiting in de vertrekhal waar veel passagiers gelijktijdig aanwezig waren en op hun instapmoment moesten wachten. Ter verbetering van die situatie is een tijdelijke uitbouw bij de terminal geplaatst en zijn enkele tijdelijke klimaatverbeteringsmaatregelen getroffen. Dankzij een flexibele inzet van personeel en materieel was de "on time performance" van de handling-afdeling in 2015 weer uitstekend.

Personeel en organisatie

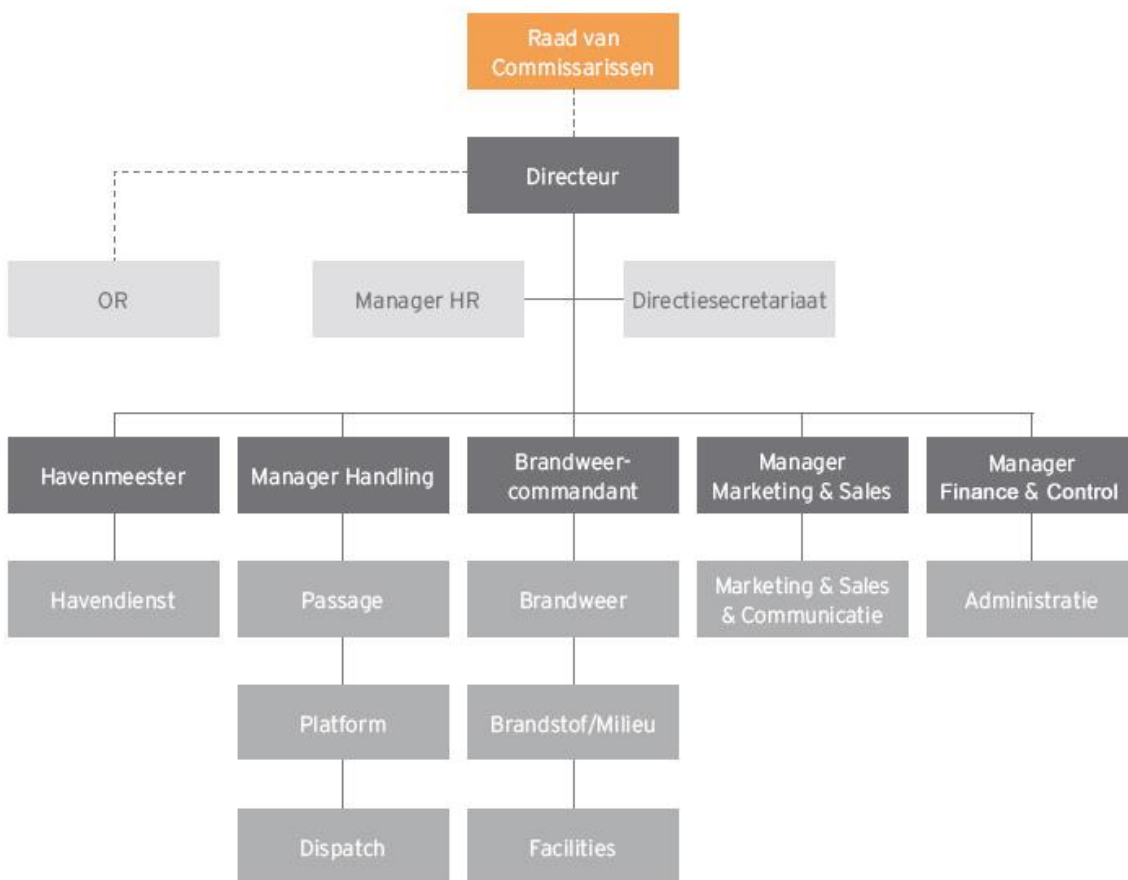
De grote verschillen in het gebruik van de luchthaven in het zomer- en winterseizoen en de verschillen tussen dagen en piekmomenten op de dag vraagt veel flexibiliteit en inzet van het personeel van de luchthaven. Dat wordt nog versterkt door de uiteenlopende taken per afdeling en de dynamiek die het luchthavenbedrijf in zich heeft. Het management van de luchthaven is de medewerkers zeer erkentelijk voor deze inzet en flexibiliteit die steeds weer wordt getoond. Voor de piekmomenten wordt ook vaak een beroep gedaan op oproepkrachten vooral bij de handling-afdeling, maar ook bij de brandweer. De securitytaken worden onder verantwoordelijkheid van de luchthaven uitgevoerd door medewerkers van Securitas.

Ondernemingsraad

In 2015 heeft de OR 4 keer een formeel overleg gehad met de directie, waarvan één keer met een afvaardiging van de Raad van Commissarissen. In het overleg met de directie werd onder andere gesproken over de voorbereidingen op een nieuwe CAO, leeftijdsfase bewust personeelsbeleid en de financiële situatie van de luchthaven.

Organogram

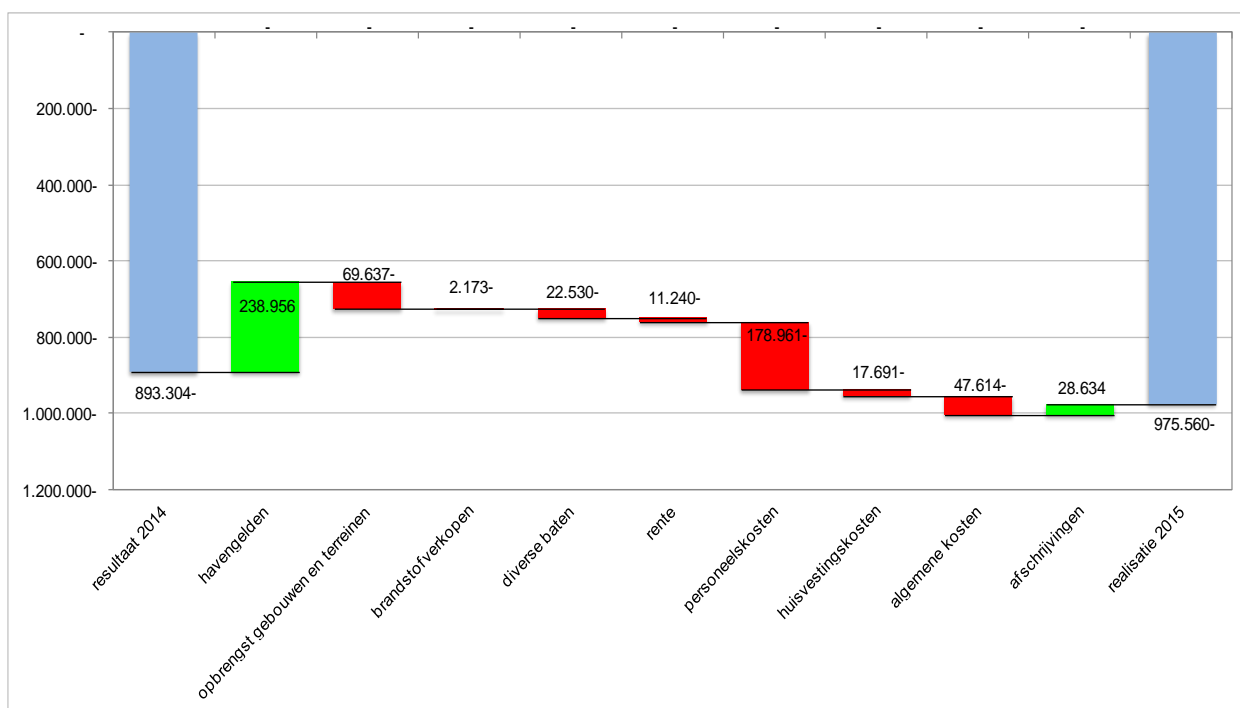
Financieel

Exploitatie

Het aantal passagiers nam in 2015 met ruim 10% toe. Dat heeft geleid tot hogere opbrengsten uit passagiersgedreven baten zoals passagiersbelasting en securityheffing, maar ook de parkeeropbrengsten en opbrengst uit brandstofverkoop van passagiersvliegtuigen namen daardoor toe. De opbrengsten uit overig vliegverkeer bleven echter achter bij vorige jaren. De opbrengsten uit lesverkeer daalden opnieuw en ook de daarmee verbonden opbrengst uit brandstofverkoop aan dit segment. Ook de opbrengst uit landingsgelden van militair verkeer dat Groningen Airport aan deed, is sterk gedaald. De opbrengsten uit verhuur en pacht bleven achter ten opzichte van 2014. In totaliteit bedroegen de netto baten 2014 afgerond € 5.098.000, deze liepen op tot € 5.243.000 in 2015.

De personeelskosten vormen veruit de grootste kostenpost van de luchthaven. Voor een groot deel zijn deze kosten vast en daarnaast zijn ze afhankelijk van het verkeersaanbod en de spreiding over de dag dat het verkeer van de luchthaven gebruik maakt. De personeelskosten namen toe van afgerond € 4.030.000 in 2014 tot € 4.209.000 in 2015. Hierdoor en door een toename van de algemene kosten stegen in 2015 de bedrijfslasten van € 5.991.000 in 2014 tot € 6.219.000.

Het exploitatietekort over 2015 bedraagt € 975.560. Het exploitatietekort over 2014 was € 893.304. Het tekort komt ten laste van de algemene reserve. In onderstaande grafiek worden voor de kosten- en opbrengstencategorieën de verschillen tussen de resultaten van 2014 en 2015 getoond.

Investeringen

In totaal is in 2014 voor een bedrag van € 733.274 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Een niet voorziene investering betrof de aanschaf van een Explosive Trace Device (ETD), apparatuur voor het detecteren van sporen van explosieven, als gevolg van nieuwe maatregelen die door de nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid zijn afgekondigd. Hiermee is een bedrag gemoeid van circa € 40.000; in 2016 zal een vergelijkbare investering moeten volgen.

Voor de operationele afdelingen zijn in het verslagjaar onder meer een vliegtuigtrap, een stroefheidsmeter voor de landingsbaan, een auto en brandweermaterieel aangekocht. Daarnaast is geïnvesteerd in vernieuwing en uitbreiding van het betaald parkeersysteem en in een nieuw luchthaven informatiesysteem. De brand in de serverruimte op 19 mei heeft een aanzienlijke schade veroorzaakt. Niet alleen in diverse ICT en besturingssystemen, maar ook luchtbehandeling en plafonds moesten worden vervangen. De kosten zijn volledig door de verzekeraar vergoed. Ten aanzien van een aantal ICT-onderdelen is ervoor gekozen deze niet te vervangen, maar “in the cloud” te gaan werken.

Risico's

In 2013 heeft de directie van de luchthaven in het strategisch plan "*Werelden verbinden*" de doelstellingen voor de eerste jaren aan de aandeelhouders gepresenteerd. Groei door meer passagiersvluchten vormt de kern van de strategie. Van grote betekenis is daarbij het realiseren van een verbinding met een hub-luchthaven. Dit vraagt om een financieel commitment van de luchthaven en/of regio in de vorm van een risicoafdekking. Indien de route wordt gerealiseerd maar niet tot het verwachte resultaat leidt, impliceert dat een financieel risico voor Groningen Airport Eelde.

De vluchtelingencrisis en de politieke situatie in Turkije zijn voor veel mensen aanleiding om hun vakantiebestemming niet in deze regio te kiezen. Het aantal vluchten voor deze bestemmingen staat daarmee onder druk. Griekenland en Turkije zijn voor Groningen Airport Eelde belangrijke bestemmingen. Het niet uitvoeren van vluchten zal direct gevolgen hebben voor de omzet van de luchthaven.

De ontwikkeling van de luchthaven Lelystad tot low-cost luchthaven door Schiphol komt dichterbij. In het businessplan van Lelystad Airport staat te lezen dat de ontwikkeling vooral door het hanteren van lage luchthaventarieven gestimuleerd zal worden. Onvermijdelijk heeft dat gevolgen voor de toch al onder druk staande tarieven op de regionale luchthavens, met alle risico's voor het verdienmodel van deze luchthavens.

In "*Werelden verbinden*" is vastgesteld dat de luchthaven zeker de eerste jaren niet uit eigen middelen de financiering kan dragen voor investeringen in de terminal en de herinrichting van het voorterrein, evenmin voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne. De directie hecht veel belang aan de verplaatsing van de brandweerkazerne; indien toch niet tot nieuwbouw wordt overgegaan, zal er wel in de huidige onderkomens geïnvesteerd moeten worden om die aan te passen aan de huidige regelgeving op het gebied van Arbo en Milieu.

Er is nog geen duidelijkheid over het voornemen van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu om te komen tot een herziening van de bekostiging van de toren-verkeersleiding op regionale luchthavens. In de huidige systematiek, het "One Group of Airports" systeem (OGA) worden de totale kosten van verkeersleiding op alle Nederlandse luchthavens gezamenlijk bekostigd uit heffingen die worden betaald door het luchtverkeer dat gebruik maakt van het Nederlandse luchtruim. Op de regionale luchthavens zijn de opbrengsten uit die gemiddelde heffingen onvoldoende om de toe te rekenen kosten van lokale verkeersleiding te dekken. De staatssecretaris van I&M heeft in 2014 gezegd het onwenselijk te vinden dat de gebruikers van Schiphol op deze manier "meebetalen" aan de kosten van luchtverkeersdienstverlening op bijvoorbeeld Groningen Airport Eelde en Maastricht Aachen Airport. Het is voor de regionale luchthavens onmogelijk deze kosten te verhalen op hun gebruikers, waardoor deze dreigen te worden afgewenteld op de regionale overheid/belastingbetalers. Eind 2015 is gestart met een marktverkenning, die antwoord moet geven op de vraag of de kosten kunnen worden gereduceerd, onder meer door eventueel andere marktpartijen voor deze dienstverlening in te schakelen.. In het voorjaar van 2016 worden daarvan de uitkomsten verwacht, waarna besluitvorming in de Tweede Kamer kan worden vervolgd.

Blik op de toekomst

Er wordt veel waarde gehecht aan het tot stand brengen van een verbinding met een hub-luchthaven. Kopenhagen is daarvoor het meest in beeld. In het strategisch plan “*Werelden verbinden*” is een dergelijke lijndienst in 2016 voorzien. Gesprekken daarover met enkele luchtvaartmaatschappijen zijn volop gaande; uitdaging daarbij is het vinden van voldoende afdekking van aanloopverliezen en risico’s.

De ontwikkeling van het vakantiechartersegment is onzeker. De politieke ontwikkelingen leiden tot andere keuzes van de consument en onzeker is of het aanbod op Groningen Airport Eelde daarop voldoende snel wordt aangepast. Daarbij komt dat de traditionele charterluchtvaartmaatschappijen zich heroriënteren op hun rol in dit segment.

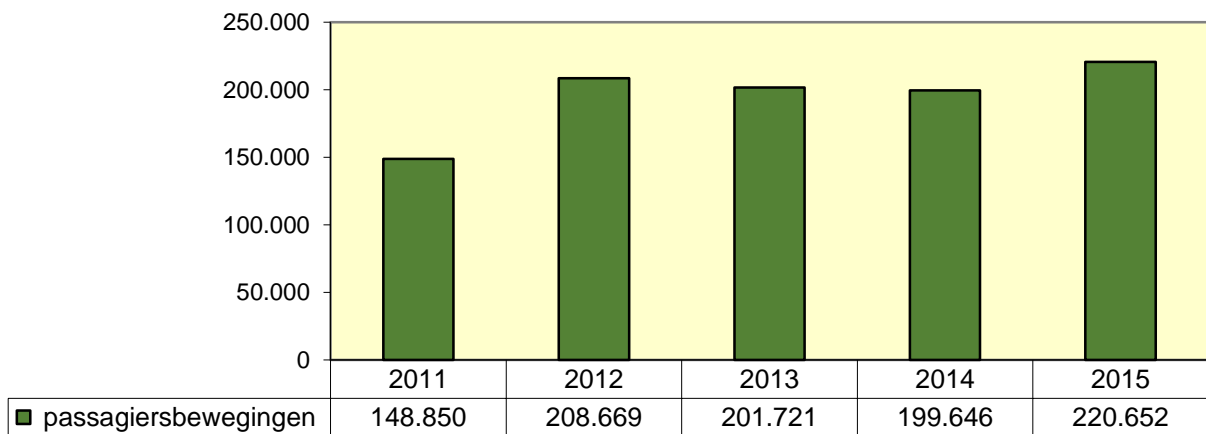
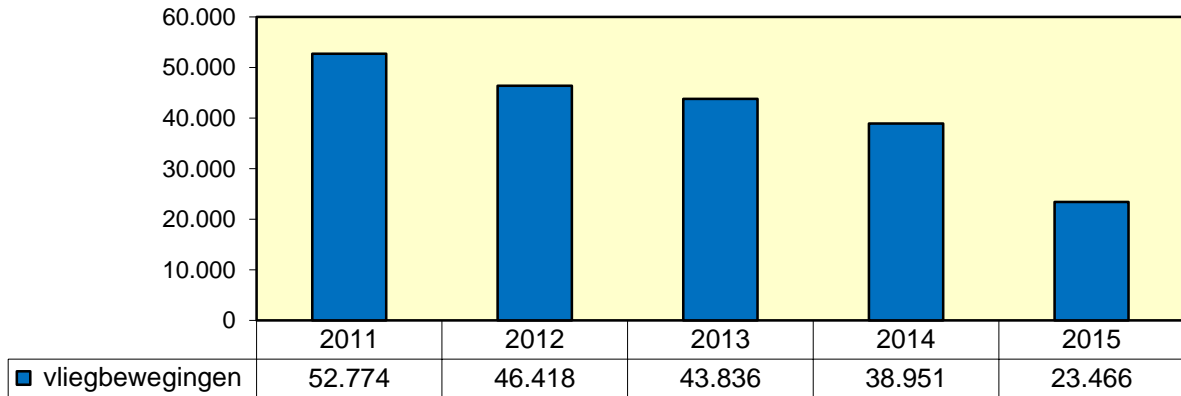
De plannen voor het plaatsen van zonnepanelen op het luchtvaartterrein nemen steeds concretere vorm aan. Groenleven Zonneparken Nederland heeft bij de gemeente Tynaarlo een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor 77.000 panelen die op 20 ha kunnen worden geplaatst en daarmee in de behoefte kunnen voorzien van 5500 huishoudens.

Het Mobiel Medisch Team (de traumaheli) van het UMCG vestigt zich in de eerste helft van 2016 op Groningen Airport Eelde. De helikopter zal ook ’s nachts ingezet kunnen worden. Deze uitbreiding van helikopterbewegingen buiten de reguliere openstelling worden nadrukkelijk betrokken bij de aanvraag voor een nieuw Luchthavenbesluit, waarvoor in de loop van 2016 de procedures worden gestart. Een van de onderdelen daarbij is het opstellen van een Milieu effect rapportage. De nachtelijke inzet van de traumaheli vormt daarbij een belangrijke aspect.

De aandeelhouders van de vennootschap hebben voor 2016 ingestemd met investeringen in materiële vaste activa van totaal € 387.000. Deze worden uit eigen middelen gefinancierd.

Meerjarenoverzicht Groningen Airport Eelde

Bedragen x 1.000 euro	2011	2012	2013	2014	2015
havengelden	2.787	3.785	3.644	3.607	3.846
overige baten	<u>1.357</u>	<u>1.456</u>	<u>1.447</u>	<u>1.491</u>	<u>1.397</u>
netto baten	4.144	5.241	5.091	5.098	5.243
personeelskosten	2.975	3.705	3.832	4.030	4.209
overige lasten	<u>1.756</u>	<u>1.957</u>	<u>1.751</u>	<u>1.961</u>	<u>2.010</u>
lasten	4.731	5.662	5.583	5.991	6.219
resultaat	-587	-421	-492	-893	-976

JAARREKENING 2015

Bestaande uit:

- Balans
- Winst- en verliesrekening
- Kasstroomoverzicht
- Toelichtingen

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING 2015

Bedragen in euro's

Stand per 31 december		2015	2014
Vaste activa			
ref.			
1. Materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en –terreinen	5.601.561	5.761.389	
Installaties	563.508	439.832	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.861.776	1.939.345	
In uitvoering en vooruitbetaald	<u>197.098</u>	<u>182.307</u>	
	8.223.943	8.322.873	
2. Financiële vaste activa			
Vooruit betaalde kosten	280.798	191.296	
DBFM-overeenkomst	<u>280.798</u>	<u>91.089</u>	
		8.504.741	8.514.169
Vlottende activa			
3. Overige voorraden	113.050	109.640	
4. Vorderingen	878.183	685.382	
5. Liquide middelen	<u>7.140.962</u>	<u>8.588.032</u>	
		8.132.195	9.383.054
		<u>16.636.936</u>	<u>17.897.223</u>

Stand per 31 december		2015	2014
Eigen vermogen			
ref.			
6.	Opgevraagd en gestort kapitaal	4.140.000	4.140.000
7.	Agio	7.147.035	7.147.035
8.	Overige reserves	<u>1.898.552</u>	<u>2.874.112</u>
		13.185.587	14.161.147
Langlopende schulden			
9.	Overlopende passiva (ontvangen investeringsbijdragen)	68.331	68.331
10.	DBFM-overeenkomst	<u>2.165.674</u>	<u>2.449.926</u>
		2.234.005	2.518.257
Kortlopende schulden			
	DBFM-overeenkomst	361.231	357.875
	Crediteuren	215.489	195.868
11.	Overige schulden	<u>640.624</u>	<u>664.076</u>
		1.217.344	1.217.819
		<u>16.636.936</u>	<u>17.897.223</u>

WINST- & VERLIESREKENING OVER 2015

Bedragen in euro's

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Omzet		
ref.		
12. Havengelden	3.845.972	3.607.015
13. Opbrengst gebouwen en terreinen	573.144	642.781
14. Brandstof verkopen	181.746	183.919
15. Overige bedrijfsopbrengsten	<u>641.983</u>	<u>664.514</u>
Som der bedrijfsopbrengsten	5.242.845	5.098.229
Bedrijfslasten		
16. Personeelskosten	4.208.719	4.029.758
17. Afschrijvingskosten	608.241	636.875
18. Overige bedrijfskosten	<u>1.557.963</u>	<u>1.492.658</u>
Som der bedrijfslasten	<u>6.374.923</u>	<u>6.159.291</u>
Bedrijfsresultaat	-1.132.078	-1.061.062
Rente	<u>156.518</u>	<u>167.758</u>
Resultaat	<u>-975.560</u>	<u>-893.304</u>

KASSTROOMOVERZICHT 2015

Bedragen x 1.000 euro

		<u>2015</u>	<u>2014</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten			
ref.			
	Bedrijfsresultaat	-1.132	-1.061
	Aanpassingen voor:		
17.	Afschrijvingen	<u>608</u>	<u>637</u>
		608	637
	Veranderingen in het werkkapitaal:		
3.	Vorraden	-3	-1
4.	Vorderingen	-62	-101
	Kortlopende schulden	<u>-285</u>	<u>-141</u>
		-350	-243
	<u>Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten</u>	<u>-874</u>	<u>-667</u>
	<u>Ontvangen rente</u>	<u>22</u>	<u>42</u>
	<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>-852</u>	<u>-625</u>
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
	Investerings/desinvesterings in materiële vaste activa	<u>-607</u>	<u>-598</u>
	<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>-607</u>	<u>-598</u>
	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
	Ontvangen rente	<u>12</u>	<u>13</u>
	<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>12</u>	<u>13</u>
5.	<u>Afname geldmiddelen</u>	<u>-1.447</u>	<u>-1.210</u>
	Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
	Stand per 1 januari	8.588	9.798
	Mutatie boekjaar	<u>-1.447</u>	<u>-1.210</u>
	Stand per 31 december	7.141	8.588

TOELICHTING ALGEMEEN

Activiteiten

Groningen Airport Eelde N.V. heeft tot doel de uitoefening van het luchtvaartbedrijf, waaronder met name begrepen zijn de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het als zodanig aangewezen luchtvaartterrein.

Vestigingsadres

Groningen Airport Eelde N.V. is gevestigd op de Machlaan 14a te Eelde en heeft als statutaire vestigingsplaats Groningen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van Groningen Airport Eelde zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Groningen Airport Eelde N.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten, behoudens de ontvangen interest uit hoofde van de vooruit ontvangen subsidie voor de baanverlenging, welke zijn opgenomen als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Leasing

Operationele leasing

Bij Groningen Airport Eelde N.V. kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij Groningen Airport Eelde N.V. ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de passage “Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa” op de volgende pagina.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

De kosten groot onderhoud worden geactiveerd op basis van de componentenbenadering.

Subsidies op investeringen worden, op het moment dat de subsidie definitief is toegekend, in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. Indien grond gekocht is met opstallen, met de intentie de opstallen te slopen of teniet te laten gaan en vervolgens op de grond nieuwbouw te realiseren, dan maken de eventuele boekwaarde van de opstallen en de gemaakte sloopkosten deel uit van de verkrijgingsprijs van de grond.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (netto vermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Groningen Airport Eelde N.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Vooruitbetaalde kosten

Voor het uitvoeren van (groot) onderhoud wordt periodiek aan de gecontracteerde aannemerscombinatie een overeengekomen bedrag betaald. Deze kosten worden als vooruitbetaalde kosten verantwoord tot het moment van uitvoering.

Op moment van uitvoering van werkzaamheden worden deze kosten in geval van groot onderhoud geactiveerd of in geval van klein onderhoud in de exploitatie verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Groningen Airport Eelde N.V. beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vlottende activa

Overige voorraden

Overige voorraden voor gebruik en verkoop

De overige voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ("first in, first out") of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Indien Groningen Airport Eelde N.V. eigen aandelen inkoop, wordt de verkrijgingsprijs van de ingekochte aandelen in mindering gebracht op de overige reserves, of op andere reserves mits de statuten dit toestaan, totdat deze aandelen worden ingetrokken of worden verkocht. Indien ingekochte aandelen worden verkocht, komt de opbrengst uit verkoop ten gunste van de overige reserves of andere reserves in het eigen vermogen. De opbrengst komt ten gunste van de reserve waarop eerder de inkoop van deze aandelen in mindering is gebracht (RJ 240.215). Kosten die direct samenhangen met de inkoop, verkoop en/of uitgifte van nieuwe aandelen worden rechtstreeks ten laste gebracht van het eigen vermogen.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst- en verliesrekening als interestlast verwerkt.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan voornamelijk uit de gerealiseerde parkeeropbrengsten van het voorterrein.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Groningen Airport Eelde heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Voor de pensioenregeling in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Groningen Airport Eelde heeft in geval van een tekort bij dit bedrijfstakpensioenfonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort, anders dan hogere toekomstige premies.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Materiele vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Groningen Airport Eelde NV is niet vennootschapsbelastingplichtig en daarom is geen vennootschapsbelasting in de jaarrekening opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS

1. Vaste activa

Materiële vaste activa

Bedragen in euro's	Bedrijfs- gebouwen/ terreinen	Installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Activa in uitvoering	Totaal
Stand per 01.01.2015					
Actuele waarde/ aanschaffingswaarde	43.239.903	9.898.325	5.911.174	182.307	59.231.619
Subsidies	<u>-26.866.502</u>	<u>-2.513.226</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-29.379.728</u>
	16.373.401	7.385.009	5.911.174	182.307	29.851.891
Cum. afschrijvingen	-13.084.106	-7.342.857	-3.971.829	0	-24.398.792
Cum. vrijval subsidies	<u>2.472.094</u>	<u>397.680</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.869.774</u>
Boekwaarde	<u>5.761.389</u>	<u>439.832</u>	<u>1.939.345</u>	<u>187.307</u>	<u>8.322.873</u>
Mutaties in de boekwaarde					
Investeringen	17.437	83.365	259.905	372.567	733.274
Subsidies	<u>-8.215</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-8.215</u>
	9.222	83.365	259.905	372.567	725.059
Overboekingen	26.476	156.966	13.250	-357.775	-161.083
Desinvestering activa	0	0	-80.740	0	-80.740
Desinvestering afschrijving	0	0	26.075	0	26.075
Afrondingen			1	-1	
Afschrijvingen	-905.458	-174.579	-296.060	0	-1.376.097
Vrijval subsidies	<u>709.932</u>	<u>57.924</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>767.856</u>
	<u>-159.828</u>	<u>123.676</u>	<u>-77.569</u>	<u>14.791</u>	<u>-98.930</u>
Stand per 31.12.2015					
Actuele waarde/ aanschaffingswaarde	43.283.816	10.138.566	6.103.590	197.098	59.723.070
Subsidies	<u>-26.874.717</u>	<u>-2.513.226</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-29.387.943</u>
	16.409.099	7.625.340	6.103.590	197.098	30.335.127
Cum. afschrijvingen	-13.989.564	-7.517.436	-4.241.814	0	-25.748.814
Cum. vrijval subsidies	<u>3.182.026</u>	<u>455.604</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.637.630</u>
Boekwaarde	<u>5.601.561</u>	<u>563.508</u>	<u>1.861.776</u>	<u>197.098</u>	<u>8.223.943</u>

De materiële vaste activa worden volgens de lineaire methode afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Dit leidt tot onderstaande afschrijvingstermijnen:

Bedrijfsgebouwen en –terreinen	3 - 40 jaar
Installaties	3 - 30 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	3 - 25 jaar

In 2013 zijn de baanverlenging en de vernieuwing van de afwatering en riolering in gebruik genomen. In het verslagjaar is de subsidie voorwaardelijk vastgesteld door het Ministerie, deze voorwaarde heeft betrekking op het feit dat een deel van de subsidie betrekking heeft op nog te betalen kosten, welke uit hoofde van de DBFM-overeenkomst periode worden betaald aan de aannemerscombinatie. Omdat wij van mening zijn dat er sprake is van voldoende zekerheid dat aan de gestelde voorwaarde van de subsidie wordt voldaan is de volledige subsidie in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

2. Financiële vaste activa

Vooruit betaalde kosten DBFM-overeenkomst

Dit betreft de betaling op grond van de DBFM-overeenkomst voor uit te voeren onderhoud tijdens de contractperiode voor de baanverlenging en de riolering. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden zullen bij de uitvoering de kosten in geval van groot onderhoud worden geactiveerd en in geval van klein onderhoud in de exploitatie worden verantwoord.

Deze post is als volgt samengesteld:

Stand per 1 januari	191.296
Betalingen	125.502
Uitgevoerd onderhoud	<u>-36.000</u>
Stand per 31 december	<u>€ 280.798</u>

Vlottende activa

3. Overige voorraden

De voorraden betreffen met name oliën, blusstoffen, gladheidbestrijdingsmiddelen, onderhoudsmaterialen, promotie artikelen en toegangspassen en vormen samen een waarde van € 113.050.

4. Vorderingen

Deze post betreft vorderingen met een looptijd korter dan 1 jaar en is als volgt samengesteld:

Per 31 december	2015	2014
Handelsdebiteuren	402.910	379.338
Belasting	88.836	118.576
Overige vorderingen	91.160	22.794
Rente	<u>295.277</u>	<u>164.674</u>
	<u>€ 878.183</u>	<u>€ 685.382</u>

5. Liquide middelen

Het betreft de volgende banksaldi:

Per 31 december	2015	2014
- Abn Amro	48.139	5.633
- ING Bank	0	38.161
- Rabobank	7.089.591	8.544.376
- Kas, kruisposten	<u>3.232</u>	<u>-138</u>
	<u>€ 7.140.962</u>	<u>€ 8.588.032</u>

Deze saldi betreffen in hoofdzaak spaarsaldi en deposito's waarvan de looptijd ultimo 2015 korter is dan 12 maanden. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan voor € 5.692.654 ter vrije beschikking aan de onderneming. Voor € 1.448.308 betreft dit vooruit ontvangen subsidies, hetgeen niet ter vrije beschikking aan de onderneming staat.

Eigen vermogen

6. Opgevraagd en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 12.000 aandelen à € 450 nominaal.

Hiervan zijn 9200 aandelen geplaatst

Per 31 december	2015
Maatschappelijk kapitaal	5.400.000
In portefeuille	<u>1.260.000</u>
Opgevraagd en gestort kapitaal	<u>€ 4.140.000</u>

De verdeling van het opgevraagd en gestort kapitaal is als volgt:

Per 31 december	2015	
Provincie Groningen	1.242.000	30%
Provincie Drenthe	1.242.000	30%
Gemeente Groningen	1.076.400	26%
Gemeente Assen	414.000	10%
Gemeente Tynaarlo	<u>165.600</u>	<u>4%</u>
	<u>€ 4.140.000</u>	<u>100%</u>

7. Agio

Groningen Airport Eelde ontving van de Aandeelhouders tot en met het jaar 2012 een agiostorting.

8. Overige reserves

In 2015 kende deze reserve het volgende verloop:

	2015	2014
Stand per 1 januari	2.874.112	3.767.416
Af: Resultaat	<u>-975.560</u>	<u>-893.304</u>
Stand per 31 december	<u>€ 1.898.552</u>	<u>€ 2.874.112</u>

Langlopende schulden

9. Overlopende passiva

Dit bedrag van € 68.331 betreft het saldo vooruit ontvangen subsidie project afwatering.

10. DBFM-overeenkomst

	2015	2014
Stand per 1 januari	2.807.801	3.093.635
Dotatie	0	0
Indexatie tot en met 2013	0	0
Betalingen	<u>-280.896</u>	<u>-285.834</u>
	2.526.905	2.807.801
Verplichting op korte termijn	<u>-361.231</u>	<u>-357.875</u>
Stand per 31 december	<u>€ 2.165.674</u>	<u>€ 2.449.926</u>

Met de aannemerscombinatie PASE is overeengekomen dat gedurende 10 jaar na realisatie van de projecten baanverlenging en riolering een deel van de bouwsom per kwartaal zal worden voldaan. Voor zover het hier een looptijd heeft van meer dan een jaar zijn deze verplichtingen opgenomen als langlopende verplichting DBFM-overeenkomst, prijspeil 2014. De kwartaalbedragen worden geïndexeerd.

Kortlopende schulden

Ten aanzien van de kortlopende schulden dient vermeld te worden dat alle kortlopende schulden een looptijd korter dan een jaar hebben.

11. Overige schulden

Deze post is als volgt samengesteld:

Per 31 december	2015	2014
Energie kosten	26.914	32.316
Advies-, controlekosten/verzekeringen	18.272	16.644
Onderhoud/contracten	18.732	6.078
Marketing	20.299	0
Inleen personeel beveiliging/overig	29.257	23.937
Salarissen, overige personeelskosten	691	9.155
Vooruit ontvangen posten	6.404	6.765
Vakantietoeslag en verlofrechten	278.527	265.707
Nog af te dragen premies sociale verzekeringen/belasting	215.203	184.094
Vooruit ontvangen bijdrage project GSA	0	89.111
Overige	<u>26.325</u>	<u>30.269</u>
	€ 640.624	€ 664.076

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De vennootschap heeft zich ten behoeve van de Staat verbonden met het recht van eerste hypotheek met pandrecht op de percelen grond en infrastructuur die samen het luchtvaartterrein vormen, tot een bedrag van € 18.620.000, tot zekerheid voor de voldoening van al hetgeen de vennootschap verschuldigd mocht blijken te zijn uit hoofde van de op 5 december 2003 gesloten overeenkomst inzake de kosten van de baanverlenging en waarde van het luchtvaartterrein.

In deze overeenkomst is onder meer bepaald dat bij een functiewijziging of vervreemding van luchthaveninfrastructuur en vastgoed een percentage van de marktwaarde verschuldigd is aan de Staat.

Naast de verplichting om de resterende betalingen voor de uitvoering van de werken periodiek af te rekenen is met de aannemer combinatie PASE overeengekomen om periodiek een betaling te doen voor (groot) onderhoud van de uitgevoerde werken gedurende de contractperiode van 10 jaar na oplevering. Hiermee is een bedrag gemoeid van in totaal € 957.325.

Deze betalingen worden jaarlijks geïndexeerd.

Verplichting < 1 jaar	€	154.407
Verplichting 1-5 jaar	€	494.104
Verplichting > 5 jaar	€	<u>308.814</u>
Totaal	€	957.325

Operationele Leasing

Op balansdatum werden er door vennootschap zeven auto's geleased, met een resterende looptijd van 2,5 tot 60 maanden en een leaseverplichting van in totaal € 223.061.

Lease verplichtingen < 1 jaar	€	69.454
Lease verplichtingen 1-5 jaar	€	153.607

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

12. Havengelden

Deze post is als volgt samengesteld:

	2015	2014
Landingsgelden	1.147.879	1.180.227
Passagiersvergoeding	1.063.322	975.578
Security charge	747.638	671.168
Handling	750.947	616.422
Overige havengelden	<u>136.186</u>	<u>163.620</u>
	<u>€ 3.845.972</u>	<u>€ 3.607.015</u>

13. Opbrengst gebouwen en terreinen

Deze post is als volgt samengesteld:

	2015	2014
Opbrengst gebouwen	269.370	290.501
Opbrengst terreinen	223.240	262.501
Concessies	<u>80.534</u>	<u>89.779</u>
	<u>€ 573.144</u>	<u>€ 642.781</u>

14. Brandstof verkopen

Deze post is als volgt samengesteld:

	2015	2014
Fee Jet-A1 leveringen	170.951	160.634
Fee Av-gas leveringen	<u>10.795</u>	<u>23.285</u>
	<u>€ 181.746</u>	<u>€ 183.919</u>

15. Overige bedrijfsopbrengsten

Deze post is als volgt samengesteld:

	2015	2014
Opbrengst uit dienstverlening aan derden	74.430	85.941
Opbrengst voorterrein	513.937	499.125
Doorberekende administratiekosten	5.298	7.975
Opbrengst vrachtdiensten	19.004	22.034
Diverse baten	<u>29.314</u>	<u>49.439</u>
	€ <u>641.983</u>	€ <u>664.514</u>

16. Personeelskosten

De specificatie van de personeelskosten luidt als volgt:

	2015	2014
Salarissen	2.856.994	2.714.482
Pensioen lasten	332.606	369.131
Sociale lasten	<u>434.099</u>	<u>454.708</u>
	3.623.699	3.538.321
Inleen security personeel	491.785	379.927
Overige personeelskosten	<u>93.235</u>	<u>111.510</u>
	€ <u>4.208.719</u>	€ <u>4.029.758</u>

Op 31 december 2015 waren er 58 werknemers in dienst bij de vennootschap, dat waren er 61 per 31 december 2014. Over het boekjaar ging het gemiddeld om de volgende fte's:

	2015	2014
operationele diensten	34,0	34,3
overig personeel	<u>14,5</u>	<u>13,6</u>
	<u>48,5</u>	<u>47,9</u>

Er zijn geen werknemers buiten Nederland werkzaam.

17. Afschrijvingskosten

In 2015 is een bedrag van € 608.241 aan afschrijvingslasten ten laste van de exploitatie gekomen. Dit bedrag is als volgt toe te lichten:

	2015	2014
Afschrijving op:		
Gebouwen en terreinen	905.458	938.463
Installaties	174.579	169.341
Overige duurzame bedrijfsmiddelen	<u>296.060</u>	<u>296.927</u>
Totaal	1.376.097	1.404.731
Vrijval subsidies	<u>767.856</u>	<u>767.856</u>
Afschrijving ten laste van het boekjaar	<u>€ 608.241</u>	<u>€ 636.875</u>

18. Overige bedrijfskosten

In deze post wordt onderscheid gemaakt in:

	2015	2014
Huisvesting- en terreinkosten:		
- assuranties en belastingen	137.439	137.370
- onderhoud gebouwen/terreinen	257.073	230.679
- overige	<u>99.733</u>	<u>108.505</u>
	494.245	476.554
Algemene kosten:		
- ontwikkeling- en promotiekosten	343.627	372.972
- advieskosten	130.533	96.921
- overige	<u>589.558</u>	<u>546.211</u>
	<u>1.063.718</u>	<u>1.016.104</u>
Totaal	<u>€ 1.557.963</u>	<u>€ 1.492.658</u>

Eelde, 28 april 2016

Voor de jaarrekening 2015:

Raad van Commissarissen

prof. dr. H.G. Sol, voorzitter

mr. O.P.M. van den Brink

drs. F.C.A. Jaspers

mw. E. Lindeman QC

dhr. H. Mosselman (afgetreden per 18-09-2015)

Directie

ir. J.M. van de Kreeke

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent bestemming resultaat

Winstbestemming

1. De winst is ter beschikking van de algemene vergadering, met dien verstande dat reservering zal plaats hebben, tenzij de algemene vergadering anders besluit.
2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte kapitaal en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
3. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
4. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doen, indien de gang van zaken dit toestaat en aan het vereiste van lid 2 is voldaan.
5. Aan de vennootschap vindt geen winstuitkering op eigen aandelen plaats.
6. De algemene vergadering kan besluiten dat dividend anders dan in geld wordt uitgekeerd.

Het over 2015 gerealiseerde verlies van € 975.560 wordt onttrokken aan de overige reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na balansdatum geen gebeurtenissen plaatsgevonden welke vermeld dienen te worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Groningen Airport Eelde N.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2015 van Groningen Airport Eelde N.V. te Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de winst- & verliesrekening over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Groningen Airport Eelde N.V. per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Assen, 28 april 2016

De Jong & Laan Accountants B.V.

origineel getekend door R.R. Ogink RA

Tekst
Groningen Airport Eelde N.V.

Fotografie
Jos Schuurman en
Kas van Zonneveld

Groningen Airport Eelde
Machlaan 14a
9761 TK EELDE

Postadres:
Postbus 50
9765 ZH PATERSWOLDE

Telefoon: 050 - 309 7070

